

Huvudman

Linköpings kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Ekängens skolor i Linköpings kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun en anmärkning avseende brister rörande genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser. Linköpings kommun ska senast den **15 januari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen för redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet får inte överklagas enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5162) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Ekängens skolor i Linköpings kommun.

Syftet med denna tematiska tillsyn är att granska om skolor genomför garantins olika moment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens samt med rektorn den 7 och 11 september 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Lärarna har genomfört de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass under höstterminen 2022. I årskurs 1 genomfördes de nationella bedömningsstöden under höst- och vårtermin 2022/23. Under höstterminen genomfördes i svenska delarna "Läsa" och "Skriva" och i matematik "Taluppfattning muntligt". På

vårterminen genomfördes delarna "Läsa" och "Skriva" i svenska och "Taluppfattning muntlig och skriftlig" i matematik. De nationella proven har genomförts i årskurs 3 under veckorna 11– 17. Samtliga elever har genomfört de obligatoriska kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden och nationella proven.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller genomförandet av obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov.

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

I förskoleklass, årskurs 1 och i årskurs 3 har det efter genomförandet av de nationella kartläggningsmaterialen, nationella bedömningsstöden och nationella proven under läsåret 2022/23 funnits elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i de aktuella ämnena. För de elever där det funnits en sådan indikation har det genomförts samråd med skolans speciallärare. Detta har skett vid särskilda möten i anslutning till genomförandet. Alla elever som uppvisat indikation har diskuterats. De elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd har fått det i de aktuella ämnena.

Det framgår däremot att speciallärare eller specialpedagog inte alltid är involverade vid planeringen av extra anpassningar för svenska eller matematik i förskoleklass, årskurs 1 eller årskurs 3. Det finns möjlighet för lärare att vid elevhälsoteamets regelbundna träffar göra en sådan planering. I intervjuerna framkommer att den möjligheten främst nyttjas av nyexaminerade lärare eller när de extra anpassningar som läraren sätter själva in av någon anledning inte leder till önskat resultat. Erfarna lärare gör planeringen av extra anpassningar utan specialpedagogiskt stöd.

Ingen av lärarna i förskoleklass eller lågstadiet har specialpedagogisk kompetens.

På fråga från Skolinspektionen om det är lärarna själva eller elevhälsoteamet som planerar extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik har specialläraren framfört att lärarna inte behöver rådfråga elevhälsoteamet utan kan sätta in extra anpassningar så fort som möjligt. Lärarna brukar först ta kontakt med elevhälsoteamet när de extra anpassningar som de själva satt in inte gett önskat resultat och behöver stöd från elevhälsan med andra extra anpassningar.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn. (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningars krav såvitt avser genomförandet av särskild bedömning av elevs kunskapsutveckling i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Av utredningen framgår däremot att lärarna på skolan inte alltid samråder med specialläraren eller specialpedagoger vid planeringen av extra anpassningar för elever i förskoleklass, årskurs 1 eller årskurs 3 i svenska och matematik.

Av lagens förarbeten framgår det att om en elev har behov av extra anpassningar ska ansvarig förskollärare eller lärare samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid planeringen av dessa. Av förarbetena framgår att avsikten med regleringen är att det ska säkerställas att rätt stödinsatser sätts in och att dessa utformas för elevens behov. I många fall råder en osäkerhet bland lärarna om vad extra anpassningar kan vara och hur de kan utföras med god kvalitet, därför ska personal med specialpedagogisk kompetens bidra till att stödinsatser utformas på ett ändamålsenligt sätt och även bidra i utvärderingen av insatserna (prop. 2017/18:195 s. 52).

Då det i intervjuer och inskickad dokumentation framgår att flertalet elever i aktuella årskurser haft någon form av extra anpassningar i svenska eller matematik och skolenheten saknar korrekta tillvägagångssätt för planeringen av dessa bedömer Skolinspektionen att detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelse av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Linköpings kommuns verksamhet vid Ekängens skolor uppfyller inte kravet på att lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid planering av extra anpassningar. Med beaktande av att huvudmannen uppfyller författningarnas krav vad gäller genomförandet av övriga delar av garantin för tidiga stödinsatser bedömer Skolinspektionen att bristen är mindre allvarlig, Linköpings kommun tilldelas därför en anmärkning.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Elevernas extra anpassningar har utvärderats av ansvarig lärare tillsammans med specialpedagogisk kompetens. Detta har skett löpande på träffar med skolans elevhälsoteam och vid särskilda möten med speciallärare i slutet av vårterminen 2023.

I slutet av förskoleklass och i slutet av lågstadiet under läsåret 2022/23 genomfördes en överlämning till den lärare som ska ansvara för eleverna i nästkommande årskurs. Vid överlämningen har det framgått vilka elever som kan vara i behov av fortsatta stödåtgärder samt vilket stöd eleven fått under perioden. Specialpedagogisk kompetens deltog vid mötena.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljning av extra anpassningar och överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Johan Runemark Brydsten har varit föredragande i ärendet.